

**

**Konwersatorium „PZPR w literaturze naukowej”
Łochów, 1–2 kwietnia 2014 r.**

Instytut Pamięci Narodowej stanowi ważny punkt na naukowej mapie Polski. Jego wkład w poznawanie i propagowanie wiedzy o historii Polski w XX wieku – mierzony liczbą publikacji i wystaw – jest imponujący, a sam Instytut stanowi intrygujący obiekt analiz¹. Jak informują władze Instytutu: „Podstawową formą realizacji zadań IPN związanych z badaniami nad historią najnowszą są Centralne Projekty Badawcze (CPB)”². Warto zauważyć, iż w ramach CPB pracują również osoby zatrudnione poza Instytutem oraz jego pracownicy nie zajmujący się zawodowo sprawami edukacji. W ocenie piszącego te słowa to bardzo ważny walor tego pomysłu. Stwarza warunki do integracji środowiska badaczy najnowszych dziejów Polski, otwiera IPN na różne środowiska, może wpływać pozytywnie na poziom merytoryczny prezentowanych prac i wyzwala energię twórczą badaczy (nie koniecznie historyków) rozsianych w różnych jego pionach na terenie całego kraju. Jednym z bardziej popularnych (wnosząc po liczbie uczestników) jest projekt koordynowany przez Prof. Jerzego Eislera przy współudziale dr Konrada Rokickiego (Oddział w Warszawie) – „Struktury i funkcjonowanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej”. Projekt, chociaż znajduje się we „wstępnym etapie realizacji” przynosi już wymierne, pozytywne i zauważalne w środowisku historyków efekty³. Warto podkreślić, że zdecydowana większość osób to badacze młodego pokolenia, co może (oczywiście nie musi) być dużą siłą projektu. Bez wątplenia jest to w swojej masie grupa przepelniona energią działania, co (w mojej ocenie) stwarza przed nią duże perspektywy.

¹ Zob. np.: *Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej 2000–2010*, red. A. Czyżewski, S. M. Nowiński, R. Stobiecki, J. Żelazko, Łódź 2012.

² ><http://ipn.gov.pl/bep/badania-naukowe>< [dostęp: 22 VII 2014 r.].

³ *Instytut Pamięci Narodowej-Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Informacja o działalności: 1 stycznia 2012 r.-31 grudnia 2012 r.*, Warszawa 2013, s. 41–42.

Liczna grupa uczestników projektu miała możliwość spotkania się i wymiany doświadczeń w czasie kwietniowego dwudniowego konwersatorium, które odbyło się w Łochowie pod Warszawą. Prowadzącym obrady był dr Konrad Rokicki.

Spotkanie pomyślano, jako cykl wykładów przeplatanych dyskusjami, w czasie których można było wygłaszać swoje postulaty badawcze, uwagi i pytania do osób referujących. Przyjęta formuła okazała się być trafną. Ożywiła tok obrad i dała możliwość wypowiedzi wielu uczestnikom spotkania.

Wykłady wygłosili w następującej kolejności: /1/ dr Mirosław Szumiło (UMCS w Lublinie) „Źródła drukowane do historii PZPR”. Po wystąpieniu odbyła się dyskusja pod tyt. „Problemy interpretacji źródeł proveniencji partyjnej we współczesnym warsztacie historyka”. /2/ Robert Spałek⁴ (IPN w Warszawie) „Książki (słusznie?) zapomniane – historiografia „ruchu robotniczego”, do 1989 r.”. Po wystąpieniu odbyła się dyskusja pod tyt. „Wiarygodność i możliwości konfrontowania dorobku historiografii PRL”. /3/ Michał Przeperski (IH PAN) „Wspomnienia i dzienniki działaczy partyjnych”. Po wystąpieniu odbyła się dyskusja pod tyt. „Relacje jako źródło do badania historii PZPR”. /4/ Prof. Jerzy Eisler (IH PAN/IPN w Warszawie) „O historii PZPR w III RP i kierunkach badań”. Po wystąpieniu odbyła się dyskusja pod tyt. „Perspektywy rozwoju badań nad historią partii komunistycznych”.

Wygłoszone referaty stanowiły ciekawy głos w dyskusji nad stanem badań dotyczącym PZPR. Wystąpienia prelegentów wymuszają na ich odbiorcach dokonanie namysłu nad metodologią badań. Dlatego redakcja niniejszego pisma postanowiła wydać numer specjalny pod tytułem „Historycy o historiografii dotyczącej PZPR”. Czasopismo powinno ukazać się w pierwszym kwartale 2015 r. W tym numerze czytelnicy odnajdą treści wygłoszonych w Łochowie wykładów poprzedzonych artykułem wstępnym pióra koordynatora projektu dr Konrada Rokickiego. Jestem przekonany, że teksty prof. Jerzego Eislera, dr Mirosława Szumiło, dr Roberta Spałka i Michała Przeperskiego będą ważnymi i zauważonymi w środowisku głosami w dyskusji nad badaniami dotyczącymi „Siły i Rozumu Klasy Robotniczej”.

Marcin Żukowski
Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku

⁴ W maju 2014 r. Robert Spałek uzyskał stopień doktora nauk historycznych. Dysertacja pod tytułem „Poszukiwanie wroga wewnętrznego w kierownictwie PPR/PZPR 1948–1956” (IH PAN).